

УДК 338.3

ГОРАЛЬ Ліліана Тарасівна

доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, Україна
ORCID ID: 0000-0001-6066-5619
e-mail: liliana.goral@gmail.com

МЕТОДОЛОГІЯ ПРОЦЕСНО-ПРОСТОРОВОГО УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ СИСТЕМИ ГАЗОПОСТАЧАННЯ В ПОСТІНДУСТРІАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Неоголошена війна росії призвела до зміщення світоглядних парадигм і перед Україною постане науково-практична проблема формування та досягнення такого суспільно-економічного рівня, який забезпечить її рівність з провідними світовими державами. В статті окреслено теорії, що характеризують феномен розвитку світової економіки та виділені окремі ознаки готовності переходу до постіндустріального суспільства та основні чинники впливу на трансформаційні процеси постіндустріальної економіки. Підкреслено, що існує потреба в удосконаленні державної політики задля формування ринкових стимулів більш раціонального розподілу капіталу з сфери ресурсокористування до більш технологічних секторів, врахування соціальних та екологічних наслідків. Здійснено аналіз структури первинної енергії України, яка впливає на умови функціонування економіки та паливно-енергетичного комплексу. Енергетичний баланс України відзначається структурними та ціновими диспропорціями, які суттєво погіршують показники енергетичної безпеки країни. Наведено енергоємність ВВП України, динаміка зменшення якої є вкрай низькою. Подано характеристику української міжнародної системи транзиту газу та вказано на необхідність зміни її архітектури. Запропоновано використання ймовірності безаварійної роботи системи газопроводів при зміні їх конфігурації як критерію контролю за витратою енергії в методології процесно-просторового управління потенціалом газових підприємств.

***Ключові слова:** потенціал, управління, постіндустріальний розвиток, енергоємність, підприємство*

JEL classification: L23, L71, E69

DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.2.191.198>

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Переважає більшість країн світу прагне будувати свою економіку на засадах постіндустріального суспільства, прогресивних та світоглядних, що формуватимуть майбутнє наступних століть. Багато вчених стверджують, що ера постіндустріалізму сприятиме взаєморозумінню між народами. Однак неоголошена війна росії в Україні призвела до зміщення світоглядних парадигм і перед Україною постане науково-практична

проблема формування та досягнення такого суспільно-економічного рівня, який забезпечить її рівність з провідними світовими державами. Необхідно зважати, що при всіх позитивних моментах, постіндустріальні суспільства стикаються з такими негативними явищами як деіндустріалізація, неможливість досягнення рівня світових лідерів в інформаційно-технологічного розвитку, завищення рівня конкуренції... Чи буде формуватися постіндустріальна економіка чи базисом відновлення стане індустріальна – це питання стоятиме перед урядом, наукою та усім суспільством одразу після перемоги України,

але нова економічна доктрина України має враховувати як можливості для економічного розвитку, так і нові загрози.

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Т. Стоун'ер зазначив, що постіндустріальна економіка являє собою економіку, в якій промисловість за показниками зайнятості і своєї частки в національному продукті поступається першим місцем сфері послуг, а сфера послуг являє собою переважно обробку інформації [1]. Постіндустріальне суспільство характеризується змінами в економіці внаслідок науково-технічної революції, що призводить до зростання прибутків населення, при цьому пріоритет виробництва перейшов із сфери товарів до сфери послуг. Розвиток постіндустріального суспільства та постіндустріальної економіки є об'єктом дослідження багатьох вчених, зокрема Белла Д.[2], Гелбрейта Дж., Голдмана М., які стали основоположниками цього наукового напрямку. Розвинули його Друккер П., Тоффлер Е., Фукс В. та багато інших світових вчених, серед яких і українці: Ареф'єва О., Коваленко О., Прохорова В., Семиноженко В. Микитенко В.В. досліджуючи просторове управління, звернулася до аналізу природно-ресурсних активів України.

3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Зважаючи на військовий стан та передбачаючи настання кризових періодів в найближчому майбутньому, вважаємо, що багато економічних завдань потребують розгляду та удосконалення, зокрема процесно-просторове управління потенціалом підприємств. Особливої уваги потребують підприємства сфери газопостачання, так як вони зараз перебувають під найбільшим політичним, економічним та техногенним впливом.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета статті полягає в проєктивному обґрунтуванні практичних рекомендацій щодо формування методології процесно-просторового управління потенціалом

підприємств системи газопостачання в постіндустріальній економіці.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

А. Таранич в своїй праці [3] класифікував найбільш вагомими теорії, що характеризують феномен розвитку світової економіки, і виділив:

1. Теорії формування постіндустріального суспільства - урядово-політичні угоди, які відображають взаємодію держави та громадянського суспільства та основні риси їх розвитку (соціологічні та економічні теорії стадій розвитку та соціокультурні теорії єдиної цивілізації та зіткнення цивілізацій).

2. Теорії соціального капіталу та якості життя.

3. Теорії міжнародної взаємодії (поділу праці) та торгівлі.

4. Теорії конкуренції (від товарного до міжнародного рівня).

5. Теорії глобалізації світового господарства (гіперглобалізму, скепсису, трансформації) [3].

До війни в Україні проявлялися окремі ознаки готовності переходу до постіндустріального суспільства, які описали І. Л. Сазонець та А. С. Саленко: в сфері державного управління – процес трансформації структур управління як всім господарським комплексом країни, її суспільно-політичним життям, так і конкретно перебудова управління системою високих технологій, пошук нових можливостей для зростання та пошук нових партнерів та ринків збуту; в сфері енергетики – перехід на зелену енергетику; вдосконалення транспортної інфраструктури на рівні світових стандартів. Докорінно змінювався підхід до розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. У країні здійснюються активні заходи в сфері інформаційних технологій. Ці процеси призводять до зміни суспільного характеру праці та соціальної структури суспільства [4].

Зважаючи на визначення постіндустріального суспільства, треба наголосити, що наукові розробки лягають в основу економіки, так як виробничими ресурсами стають знання та інформація. Як

говорить О. Чук: «Це суспільство, в якому більше 60 % працездатного населення зайняте у сфері нематеріального виробництва» [5].

Основними чинниками впливу на трансформаційні процеси постіндустріальної економіки та складовими економічного потенціалу підприємств є ресурси, інновації, інвестиції та інформація, так як сфера послуг являє собою переважно обробку інформації. Ф. Мачлуп зазначав, що інформаційна економіка є економікою, в якій велика частина валового внутрішнього продукту забезпечується діяльністю з виробництва, обробки, зберігання та передачі інформації і знань [6].

Перед Україною стоять три можливі типи постіндустріального розвитку, кожен з яких потребує провесно-просторового управління потенціалом підприємств, що формують ВВП країни, за схемою ресурси – використання – можливості, виявлені у процесі використання інтелектуальних ресурсів – застосування можливостей для генерування вартості:

- 1) поступовий розвиток економіки;
- 2) шокова терапія економіки;
- 3) постіндустріальний стрибок [5].

Більшість стратегій економічного розвитку і зростання заохочували швидке накопичення фізичного, фінансового та людського капіталу, проте за рахунок надмірного виснаження природного капіталу, так як природні ресурси та екосистеми були принесені в жертву. Існує потреба в удосконаленні державної політики, включаючи заходи у сфері ціноутворення та регулювання, з метою формування ринкових стимулів більш раціонального розподілу капіталу з сфери ресурсокористування до більш технологічних секторів, врахування соціальних та екологічних наслідків [7].

Найбільші частки в структурі первинної енергії України традиційно мають вугілля (29 %), природний газ (27 %) та ядерна енергетика (25 %). Україна виробляє близько двох третіх необхідних енергоресурсів самостійно, проте, при цьому, для задоволення внутрішнього попиту вона продовжує імпортувати газ, неочищену нафту та нафтопродукти. В останні роки у структурі виробництва енергії зросла також частка

відновлюваних джерел енергії. Природний газ та нафта продовжують відігравати ключову роль у трансформації та кінцевому споживанні енергії. При цьому, однак, попит на природний газ знизився, так само як і загальна пропозиція (на дві третіх починаючи з 1990 року) [8]: Тому від того, як буде розвиватися світова геополітична та гео економічна ситуація в енергетичній площині, значною мірою залежатимуть умови функціонування економіки та паливно-енергетичного комплексу України. На рис. 1 наведено схему забезпечення економіки та соціальної сфери країни основними видами енергоносіїв і сировинними ресурсами для потреб промисловості.

Енергетичний баланс України відзначається структурними та ціновими диспропорціями, які суттєво погіршують показники енергетичної безпеки країни. Попередні розрахунки показують, що Україна може забезпечити свої потреби власним видобутком нафти на 25-35% та газу на 50-60%.

За даними Міжнародного енергетичного агентства енергоємність ВВП України становить 0,4 кілограми нафтового еквівалента на 1 дол. США з урахуванням паритету купівельної спроможності (рис. 2), що у 2,1 рази перевищує середнє значення енергоємності ВВП розвинутих держав світу; значний рівень енергозалежності України від імпорту вуглеводнів при недостатньому обсязі залучення інвестицій в розвідку й видобуток вуглеводнів та модернізацію нафто- і газотранспортних мереж.

Як бачимо в табл.1, темпи зниження енергоємності ВВП є вкрай низькими, що негативно впливає на енергетичну незалежність держави та понижує рівень конкурентоспроможності її економіки. Найбільш енергоємними галузями в Україні є хімічна, металургійна та машинобудівна. При цьому збільшення вартості природного газу призводить до різкого росту собівартості товарів. Окремо слід виділити житлово-комунальний сектор, в якому впровадження політики енергоощадності здійснюється вкрай повільно.

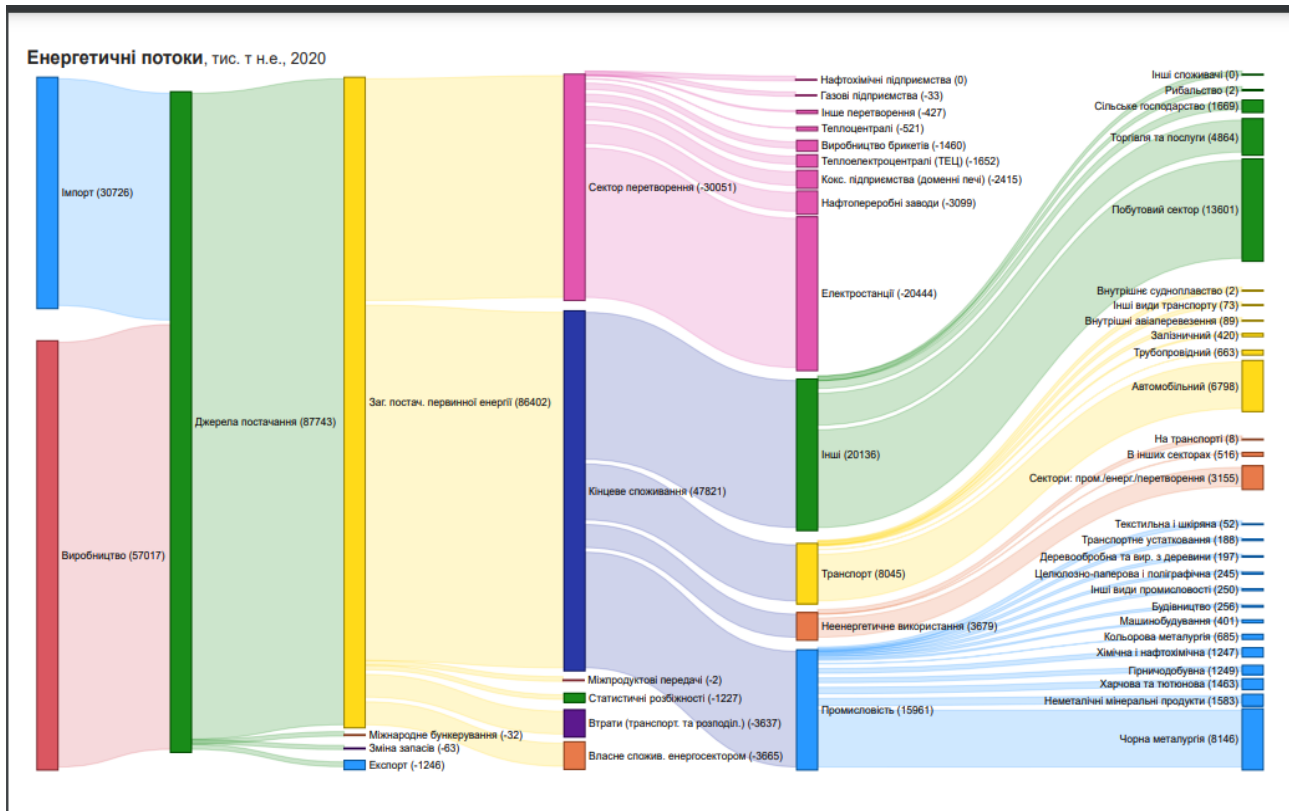

Рис. 1 Розподіл енергетичних потоків в 2020 році (дані Держстату) [9]

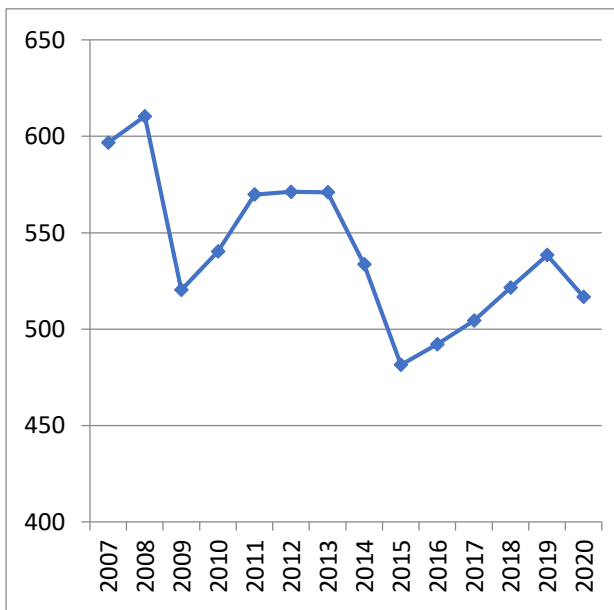

Рис. 2 Енергосмістність ВВП в 2007 – 2020 роках

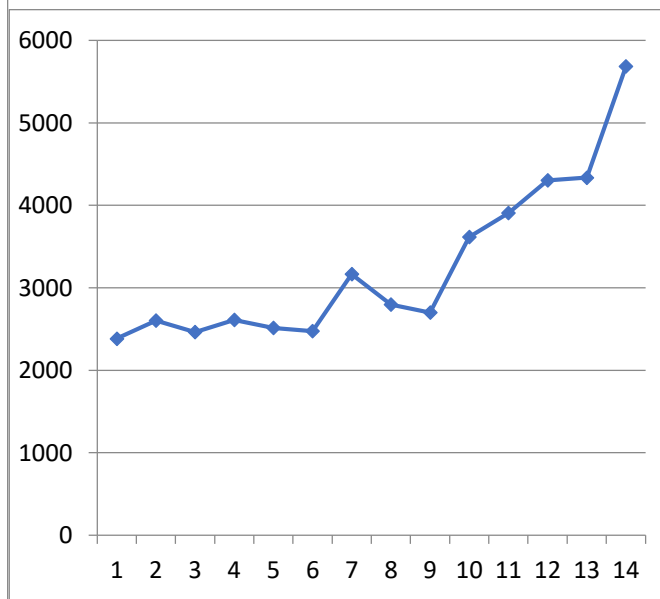

Рис. 3 Загальне постачання енергії від відновлюваних джерел в 2007-2020 роках

Таблиця 1

Енергосмістність ВВП України

рік	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
млрд. \$	540,3	569,8	571,2	571,0	533,6	481,5	492,2	504,4	521,5	538,4	516,7

Однією з причин такого стану є низька обізнаність населення, невисока технічна культура, сезонна періодичність інформаційно-просвітницької роботи та залежність приватних структур розподілу природного газу від обсягів його споживання населенням.

Зважаючи на виклики і загрози, які існують в економіці України, одним з першочергових завдань має бути приведення до європейських стандартів умов споживання енергоресурсів на засадах ощадності, ефективності і рециркуляції. Хоча щороку споживання природного газу в Україні зменшується, однак і надалі частка імпорту в

газовому балансі є стабільно високою, що свідчить про неефективне освоєння та використання газового потенціалу надр.

Політика енергозбереження, запроваджена в останні роки в Україні, сприяла формуванню моделі «зеленої економіки», що дозволило збільшити майже втричі загальне постачання енергії від відновлюваних джерел (рис. 3). Відповідно, частка постачання енергії від відновлюваних джерел в загальному постачанні енергії зростала від 1,7% в 2007 році до 6,6% в 2020. Найбільший приріст (1,7%) був в 2020 році (рис. 4).

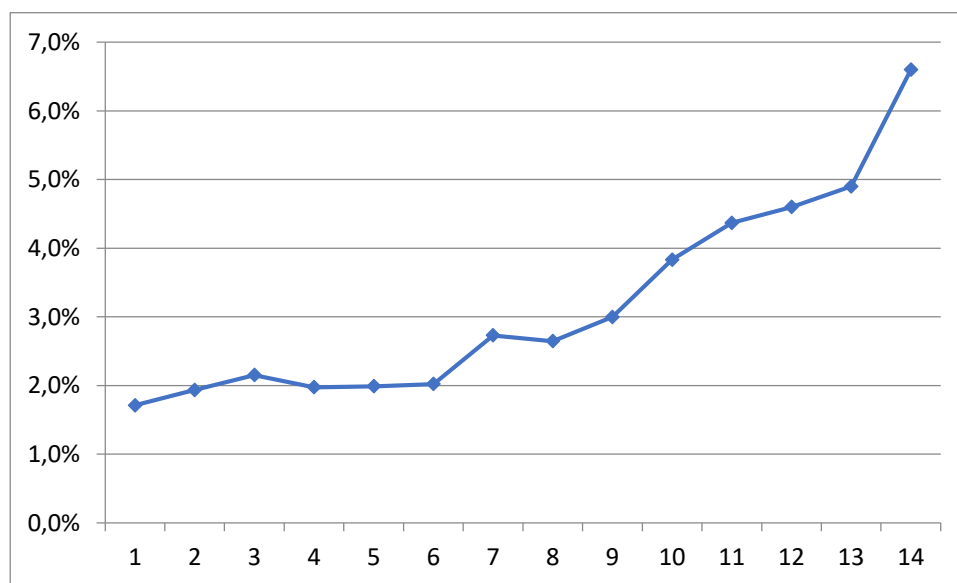

Рис. 4 Частка постачання енергії від відновлюваних джерел за 2007-2020 роки

З огляду на те, що підприємства магістрального транспортування природного газу у загальній фінансовій структурі нафтогазового комплексу є центрами витрат, а у структурі витрат даних суб'єктів господарювання найбільшу частку займають енерговитрати загалом та витрати газу на виробничо-технологічні потреби пропонуємо вдосконалити загальну систему планування (бюджетування) витрат підприємства шляхом доповнення бюджету витрат енергетичним балансом підприємства. Побудова загальної схеми енергоспоживання, яку складають у вигляді енергетичного балансу здійснюється шляхом формування системи взаємопов'язаних показників, що характеризують потребу підприємства у різних видах енергії, а також джерела її покриття. Розроблення енергетичних

балансів також є основним методом планування енерговитрат, аналізу споживання палива і енергії, засобів і заходів енергозбереження [10].

Незважаючи на зростання частки енергії від «зеленої» енергетики, Україна все ще залишається значним споживачем природного газу. Процесно-просторове управління підприємствами газопостачання потребує в найближчій перспективі:

- проведення аудиту всіх газових мереж від високого до низького тиску;
- зміну архітектури магістральних газопроводів;
- зменшення фондоемності підприємств з газопостачання;
- підвищення інноваційності обладнання, його модернізації та росту ККД;

- зведення до нуля частки імпортного природного газу в системі газопостачання;
- збільшення рівня доданої вартості від послуг газорозподільних підприємств.

Українська міжнародна система транзиту газу складається з магістральних газопроводів: «Прогрес», «Союз», «Уренгой-Помари-Ужгород», «Долина-Ужгород-Держкордон II» (ДУД II), «Слець-Ізмаїл». У зв'язку з тим, що останніми роками відбувається значне скорочення транзиту природного газу через ГТС України, викликане різноманітними причинами, в основному геополітичними, з метою диверсифікації джерел газопостачання і забезпечення енергетичної безпеки України газопровід «Союз» згідно проектних рішень і технологічних можливостей був переорієнтований на роботу в реверсному режимі, що дозволило забезпечити імпорт газу в Україну зі Словаччини і Угорщини та можливість подальшого експорту в Балканські країни через південний коридор. Газопроводи ДУД II та «Слець-Ізмаїл» слід переорієнтувати на внутрішньоукраїнські потреби зі зміною їх архітектури та режимів роботи/ Магістральний газопровід як складна технічна система характеризується значною протяжністю і великою енергоємністю. Тому навіть невеликий відсоток заощадження чи перевитрати енергоресурсів призводить до значної економії чи збитків

Сьогодні більшість експертів сходяться на думці, що інвестиційними пріоритетами розвитку ГТС України мають бути реконструкція та модернізація основних потужностей для транзиту природного газу до європейських країн, а також нове будівництво окремих об'єктів. Однак, ми схилиємося до думки, що надважливим кроком для економіки та екології України та Європи буде зміна архітектури газотранспортної системи, яка полягатиме в наступному: основними транзитними газопроводами в Європу залишаться Уренгой-Помари-Ужгород (діаметром 1400 мм та $P_y=75$ кГ/см²), «Прогрес» (діаметром 1400 мм та $P_y=75$ кГ/см²), (діаметром 1400 мм та $P_y=75$ кГ/см²), ДУД II (діаметром 1400 мм та $P_y=55$ кГ/см²), «Слець-Ізмаїл» (діаметром 1200 мм та $P_y=75$ кГ/см²) та «Союз» (діаметром 1400 мм та $P_y=75$ кГ/см²) до 2024 року, до моменту завершення контракту на транзит природного

газу з росії. Так як стратегія споживання російського природного газу країнами Європи передбачає його різке скорочення аж до повного припинення, то не буде потреби в магістральних газопроводах, які мають функцію транзиту з росії до Європи. Ці газопроводи можна буде використовувати у реверсному режимі для забезпечення сходу України природним газом з підземних сховищ, розташованих на заході країни.

Надалі Україна має створити всі умови, використати увесь наявний потенціал, щоб видобувати таку кількість природного газу, яка б забезпечувала і населення, і промисловість власним ресурсом, тому виникає потреба розвитку методології процесно-просторового управління потенціалом підприємств сфери газопостачання і впровадженні критеріїв контролю за витратою енергії під час транспортування природного газу споживачам. Вважаємо, що таким критерієм може бути ймовірність безаварійної роботи системи, при умові, що конфігурація даної системи вже доведена до оптимальної.

Кінцева ймовірність безаварійної роботи системи p_k рівна середньому часу, коли k елементів несправні. Швидкість наближення ймовірностей $p_k(t)$ до своїх граничних значень – експоненціальна, тому за короткий час процес стабілізується і можна вважати величини $p_k(t)$ практично рівними своїм граничним значенням. Тобто, для систем тривалої дії процес достатньо повно описується параметрами p_k .

Кінцева ймовірність виражається через інтенсивності відмов і відновлення за формулою (1). Для систем тривалої дії процес достатньо повно описується параметрами p_k :

$$p_k = \frac{\theta_k}{\sum_{k=0}^N \theta_k}, \quad (1)$$

де $\theta_k = \frac{\lambda_0 \lambda_1 \dots \lambda_{k-1}}{\mu_1 \mu_2 \dots \mu_k}; k \neq 0; \theta_0 = 1$.

Величина θ_k з ростом k спочатку збільшується, а потім спадає.

Через знайдені ймовірності легко можна виразити всі параметри надійності системи. Характеристики надійності достатньо однорідні. Величини θ_k фактично залежать не

від інтенсивності відмов λ і відновлення μ , а лиш від їх частки λ/μ . Звідси випливає, що як ймовірності p_k , так і характеристики надійності (коефіцієнт продуктивності, коефіцієнт готовності системи, якість ремонтного обслуговування, ремонтпридатність системи) не змінюються при одночасній пропорційній зміні значень λ і μ .

Для визначення кінцевої ймовірності безаварійної роботи газову систему (газотранспортну, газорозподільну) необхідно подати як сукупність локальних систем, які поєднані між собою двосторонніми зв'язками. Здійснити поділ системи газопостачання на локальні системи можна опираючись на функціональні завдання кожної з них. Зокрема, можна виділити газовидобувний регіон, газовий промисел, розподільну мережу з газорозподільною станцією, магістральний газопровід, компресорну станцію, сховище підземного зберігання природного газу. Таким чином кожна локальна система буде і «джерелом» виконання функцій, і «споживачем» природного газу, для яких миттєві продуктивності «джерела» ω і

«споживача» v є нестационарними випадковими функціями.

6. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Базуючись на теоріях диференційних рівнянь, лімітування ризику, гідравлічних характеристиках руху газу, функціях нестационарності необхідно провести глибокі дослідження формування системи газопостачання України в постіндустріальних умовах розвитку післявоєнної економіки, завдяки чому будуть визначені критерії нестационарності режимів роботи, обрані режими процесів пуску і зупинки компресорних станцій, розраховані режими роботи складної газотранспортної системи для рівномірного завантаження різнотипного обладнання. Формування методології процесно-просторового управління потенціалом підприємств системи газопостачання в постіндустріальній економіці дозволить таким підприємствам стати інноваційно активними та покращити інноваційну газотранспортну інфраструктуру.

Література

1. Стоуньер Т. (1986) Информационное богатство: профиль постиндустриальной экономики // *Новая технократическая волна на Западе*. М.: Прогресс, 1986. С. 394-413.
2. Белл Д. *Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования* [пер. с англ.] / Д. Белл. / Под ред. В. Л. Иноземцева. Изд. 2-ое, испр. и доп. М. : Academia, 2004. 940 с.
3. Таранич А. В. Феномен постиндустриального общества и основные концепции его развития. *Економіка і організація управління*, 2017. № 1 (25) С. 135
4. Сазонець Л., Саленко А. Зміни в суспільному характері праці та напрями трансформації соціальної структури в постіндустріальному суспільстві. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10, С.22-27
5. Чук О. В. Становлення України як постіндустріального суспільства. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/17474/120-127.pdf?sequence>
6. Machlup F. The Production and Distribution of Knowledge in the United States / F. Machlup. // *NJ.: Princeton*. 1962. 283 p.
7. Державна політика сталого розвитку на засадах «зеленої» економіки. Аналітична записка // Національний інститут стратегічних досліджень URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1237/>
8. Огляд енергетичного сектору України: інституції, управління та політичні засади. URL: <https://www.oecd.org/eurasia/competitiveness-programme/eastern-partners/Monitoring-the-energy-strategy-Ukraine-2035-UKR.pdf>
9. Держстат. Формат відкритих даних. Енергетика. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/energ.htm
10. Гораль Л., Шийко В., Шкварилук М. (2019) Вдосконалення системи бюджетування на підприємствах газотранспортної галузі. *Ефективна економіка*. 2019. № 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/6.pdf.

References

1. Stounjer T. (1986) Informacionnoje bogatstvo: profil postindustrialnoj ekonomiki. *Novaja tehnokraticheskaja volna na Zapade*. M.: Progress
2. Bell D. (2004) *Griaduscheje postindustrialnoje obshchestvo. Opyt socialnogo prognozirovaniya* [per. s angl.]. Pod red. V. L. Inozemceva. Izd.2. M.: Akademia.
3. Taranych A. V. (2017) Fenomen postindustrialnogo obshchestva I osnovnyje koncepcii jeho razvitija. *Ekonomika i organizacija upravlinnia*, No 1 (25), p. 135
4. Sazonec L., Saleko A. (2021) Zminy v suspilnomu harakteri praci ta napriamky transformaciji socialnoji struktury v postindustrialnomu suspilstvi. *Investyciji: praktyka ta dosvid*, No.10, pp.22-27
5. Chuk O.V. (2010) Stanovlennia Ukrainy jak postindustrialnogo suspilstva <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/17474/120-127.pdf?sequence>
6. Machlup F. (1962) *The Production and Distribution of Knowledge in the United States*. NJ.: Princeton. 283 p.
7. Derzhavna polityka stalogo rozvytku na zasadah "zelenoji" ekonomiky. Analitychna zapyska. *Nacionalnyj Instytut Strategichyh doslidzhen*. <http://www.niss.gov.ua/articles/1237/>
8. Ogljad energetychnogo sektoru Ukrainy: instytuciji, upravlinnia ta politychni zasady. <https://www.oecd.org/eurasia/competitiveness-programme/eastern-partners/Monitoring-the-energy-strategy-Ukraine-2035-UKR.pdf>
9. Derzhstat. Format vidkrytyh danyh. Energetyka. https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/energ.htm
10. Horal L., Shyjko V., Shkvaryluk M. (2019) Vdoskonnalennia budgetuvannia na pidpryjemstvah gazotransportnoji galuzi. *Efektivna ekonomika*. No 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/6.pdf.

Abstract

HORAL Liliana. Methodology of process-space management of the gas supply system enterprises potential in the post-industrial economy

Russia's undeclared war has led to a shift in worldview paradigms, Ukraine will face the scientific and practical problem of forming and achieving such a socio-economic level that will ensure its equality with the leading world powers. The article outlines the theories characterizing the phenomenon of the development of the world economy and singles out individual signs of readiness for the transition to a post-industrial society and the main factors influencing the transformational processes of the post-industrial economy. It is emphasized that there is a need to improve state policy in order to create market incentives for a more rational distribution of capital from the sphere of resource use to more technological sectors, taking into account social and environmental consequences. An analysis of the structure of Ukraine's primary energy, which affects the functioning of the economy and the fuel and energy complex, was carried out. Ukraine's energy balance is marked by structural and price disparities, which significantly worsen the country's energy security indicators. The energy intensity of Ukraine's GDP is given, the dynamics of its decrease is extremely low. The characteristics of the Ukrainian international gas transit system are given and the need to change its architecture is indicated. It is proposed to use the probability of trouble-free operation of the gas pipeline system when changing their configuration as a criterion for controlling energy consumption in the methodology of process-spatial management of the gas enterprises potential.

Keywords: potential, management, post-industrial development, energy intensity, enterprise

Стаття надійшла до редакції 23.06.2022 р.

Бібліографічний опис статті:

Гораль Л. Т. Методологія процесно-просторового управління потенціалом підприємств системи газопостачання в постіндустріальній економіці. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 2. С. 191-198.

Horal L. (2022) Methodology of process-space management of the gas supply system enterprises potential in the post-industrial economy. *Innovation and Sustainability*, № 2, pp. 191-198.